

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
Dyddiad:	27 Mehefin 2024
Pwnc:	Adroddiad Archwilio Mewnol Blynyddol 2023-24
Pennaeth Gwasanaeth:	Marc Jones Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adran 151 MarcJones@ynysmon.llyw.cymru
Awdur yr Adroddiad:	Marion Pryor Pennaeth Archwilio a Risg MarionPryor@ynysmon.llyw.cymru
<p>Natur a Rheswm dros Adrodd: Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gofyn i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio oruchwylio holl drefniadau archwilio mewnol y Cyngor. Mae cylch gorchwyl y Pwyllgor yn gofyn iddo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adolygu adroddiad blynyddol gan y Pennaeth Archwilio a Risg ar berfformiad archwilio mewnol. • Ystyried y gwerthusiad ar briodoldeb ac effeithiolrwydd cyffredinol prosesau llywodraethu, rheoli risg a rheoli fframwaith y Cyngor, a'r gwaith sy'n cefnogi'r asesiad hwn, ac ystyried hyn wrth adolygu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol. • Asesu lefel y gydymffurfiaeth gyda Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus a chanlyniadau'r Rhaglen Sicrhau Ansawdd a Gwelliannau, sy'n cefnogi dibynadwyedd y casgliadau ar archwilio mewnol. <p>Yn ychwanegol at hyn, mae Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus yn gofyn i bob prif swyddog archwilio gweithredol baratoi Adroddiad Archwilio Mewnol Blynyddol.</p>	

1. Rhagarweiniad

- 1.1. Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn gofyn i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio oruchwylio holl drefniadau archwilio mewnol y Cyngor (3.4.8.10.1).
- 1.2. Mae'r cylch gorchwyl hefyd yn gofyn i'r Pwyllgor ystyried adroddiad blynyddol gan y Pennaeth Archwilio a Risg ar berfformiad archwilio mewnol, gan gynnwys perfformiad darparwyr allanol sy'n cynnig gwasanaethau archwilio mewnol (3.4.8.10.6).
- 1.3. Gofynnir i'r Pwyllgor hefyd ystyried y safbwynt cyffredinol ar briodoldeb ac effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Cyngor a sut mae'n rheoli risg ynghyd â chrynodeb ar y gwaith o gefnogi'r safbwynt hwnnw. Bydd y rhain yn cynorthwyo'r Pwyllgor wrth adolygu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol (3.4.8.10.7).
- 1.4. Gofynnir i'r Pwyllgor hefyd ystyried y datganiad sydd wedi'i gynnwys yn yr adroddiad blynyddol mewn perthynas â lefel y gydymffurfiaeth gyda Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus a chanlyniadau'r Rhaglen Sicrhau Ansawdd a Gwelliannau sy'n cefnogi'r datganiad – bydd y rhain yn mynegi dibynadwyedd casgliadau'r archwiliad mewnol (3.4.8.10.8).

- 1.5. Mae Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus hefyd yn gofyn i'r prif swyddog archwilio gweithredol baratoi Adroddiad Archwilio Mewnol Blynyddol (Safon 2450).
- 1.6. Felly, mae'r adroddiad hwn yn darparu Adroddiad Archwilio Mewnol Blynyddol 2023-24 i'r Pwyllgor, yn ogystal â safbwynt cyffredinol y Pennaeth Archwilio a Risg ar briodoldeb ac effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Cyngor, sut mae'n rheoli risg a rheolaeth yn ystod y flwyddyn.

2. Argymhelliad

- 2.1. Bod y Pwyllgor yn ystyried ac yn gwneud sylwadau ar adroddiad blynyddol y Pennaeth Archwilio a Risg a'i 'safbwynt' cyffredinol, yn bennaf er mwyn cefnogi'r Pwyllgor wrth adolygu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol:
  - Crynodeb o'r gwaith a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn a'r sicrwydd a ddarparwyd.
  - Y safbwynt cyffredinol.
  - Perfformiad y swyddogaeth archwilio mewnol, yn bennaf, nodi lefel y gydymffurfiaeth gyda Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus.

Adroddiad Archwilio Mewnol Blynyddol 23-24

Mehefin 2024

Marion Pryor BA MA CMIIA CPFA ACFS

Pennaeth Archwilio a Risg

Cynnwys

Cyflwyniad _____	1
Barn Archwilio Mewnol _____	2
Materion sy'n berthnasol wrth baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol _____	2
Sail fy Marn _____	3
Materion/Risgiau a Godwyd _____	4
Ein Perfformiad _____	7
Hyfforddi a Datblygu _____	8
Cydymffurfio â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus _____	9
Datganiad o Annibyniaeth (Safon 1110) _____	9
Heriau a chyfleoedd wrth symud ymlaen _____	10
Atodiad A: Diffiniad o Raddfeydd Sicrwydd 2023-24 _____	11
Atodiad B – Map Sicrwydd (Trydedd Llinell) – Risgiau Gweddilliol Coch ac Ambr yn y Gofrestr Risg Strategol 2023-24 _____	12
Atodiad C: Sicrwydd Trydedd Llinell – Gwaith Archwilio Mewnol Arall yn 2023-24 _____	15
Atodiad D: Cynllun Gweithredu Hunan-asesiad Blynyddol Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS) _____	16

Cyflwyniad

1. Yn unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS) mae'n rhaid i'r 'prif swyddog archwilio', sef y Pennaeth Archwilio a Risg yn achos y Cyngor, gyflwyno barn archwilio mewnol y gall y sefydliad ei defnyddio i lywio ei Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol¹.
2. Mae'r farn flynyddol yn cynnwys:
  - [Barn](#) ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol prosesau rheoli risg, rheoli a llywodraethu'r sefydliad.
  - Datgelu unrhyw [amodau](#) ar y farn honno, ynghyd â'r rheswm am yr amod.
  - Unrhyw [faterion](#) sydd, ym marn y prif swyddog archwilio, yn arbennig o berthnasol wrth baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.
  - [Crynodeb](#) o'r gwaith archwilio y mae'r farn yn seiliedig arno, yn cynnwys dibyniaeth a roddwyd ar gyrff sicrwydd eraill.
  - Crynodeb o [berfformiad](#) y swyddogaeth archwilio mewnol yn erbyn ei fesurau perfformiad.
  - Sylwadau ar [gydymffurfio](#) â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS) a rhannu canlyniadau'r rhaglen sicrhau ansawdd Archwilio Mewnol.
  - [Datganiad o Annibyniaeth](#)

¹ Dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 mae'n rhaid adrodd ar adolygiad o drefniadau llywodraethu yn fewnol, i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn achos y Cyngor, ac yn allanol yn y cyfrifon a gyhoeddir. Adolygiad blynyddol o systemau rheoli mewnol yw'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol (DLIB) ac mae'n casglu sicrwydd o wahanol ffynonellau i'w ategu. Mae Archwilio Mewnol yn gyfrannwr allweddol ac mae'r Pennaeth Archwilio a Risg yn darparu adroddiad blynyddol ysgrifenedig ar gyfer y sawl sy'n gyfrifol am lywodraethu i ategu'r DLIB.

Barn Archwilio Mewnol

Barn y Pennaeth Archwilio Mewnol ar gyfer 2023-24

Ar gyfer y 12 mis a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2024, barn Pennaeth Archwilio a Risg Cyngor Sir Ynys Môn yw bod gan y sefydliad fframwaith ddigonol ac effeithiol ar gyfer rheoli risg, llywodraethu a rheolaeth fewnol.

Er nad wyf yn ystyried bod unrhyw feysydd o bryder corfforaethol sylweddol, mae angen cyflwyno neu wella rheolaethau mewnol mewn rhai meysydd i sicrhau bod amcanion yn cael eu cyflawni, a'u bod yn cael eu monitro.

Nid oes unrhyw amodau ar y farn hon.

Materion sy'n berthnasol wrth baratoi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol

3. Nid oes unrhyw faterion sydd o risg uchel nac effaith sylweddol sydd angen eu crybwyll yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.
4. Yn ystod 2023-24, rydym o'r farn bod uwch reolwyr yn y Cyngor yn gefnogol ac yn ymatebol i'r materion rydym wedi'u codi. Mae gennym berthynas dda gyda rheolwyr; maent yn barod i drafod y meysydd hynny sydd, yn eu barn nhw, yn debygol o wynebu problemau, ac maent yn ystyried canlyniadau ein gwaith fel cyfle i wneud gwelliannau.
5. Rydym hefyd wedi cael ein comisiynu i wneud gwaith cynghorol yn ystod y flwyddyn ar gais rheolwyr, oedd yn dangos bod rheolwyr yn barod i weithio gydag Archwilio Mewnol i sefydlu amgylcheddau risg a rheolaeth da.

Sail fy Marn

Sgôp

6. Rydw i wedi cyrraedd fy marn trwy ystyried y gwaith a'r gweithgareddau a gyflawnwyd gennym yn ystod y flwyddyn, sy'n cael eu trafod ymhellach isod. Nid yw'r farn yn awgrymu ein bod wedi adolygu'r holl risgiau a sicrwydd yn ymwneud â'r Cyngor. Mae'n deillio'n sylweddol o bennu strategaeth seiliedig ar risg, y mae rheolwyr wedi cyfrannu ati ac a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio newydd ym mis Ebrill 2023. Dylai ddarparu sicrwydd rhesymol, yn amodol ar y cyfyngiadau cynhenid isod.

Cyfyngiadau

7. Dim ond y materion a ddaeth i'n sylw wrth i ni gyflawni ein gwaith a'n gweithgareddau o fewn y Cyngor a godir yn yr adroddiad hwn. Nid ydynt o reidrwydd yn ddatganiad cynhwysfawr o'r holl wendidau sy'n bodoli neu'r holl welliannau y gellir eu gwneud. Ni ddylid ystyried chwaith bod yr adroddiad hwn, nac ein gwaith, yn disodli cyfrifoldeb rheolwyr i roi arferion rheoli mewnol cadarn ar waith. Pwysleisiwn mai cyfrifoldeb rheolwyr yw sicrhau system gadarn o reolaethau mewnol ac ni ddylid dibynnu ar ein gwaith i nodi'r holl gryfderau a gwendidau a all fodoli.

Sicrwydd Trydedd Llinell²

8. Er mwyn cael sicrwydd digonol i lywio'r barn, roedd yn rhaid ystyried adolygiadau archwilio mewnol ar y risg strategol a gwaith archwilio arall, a'r raddfa sicrwydd a ddarparwyd:

Archwilio Risgiau Strategol

9. Yn ystod 2023-24, yn dilyn cynnal adolygiad cynhwysfawr o risgiau'r Cyngor wrth gyflawni ei flaenoriaethau corfforaethol, barnwyd bod 11 ohonynt (11 yn 2022-23) â gradd risg weddilliol coch neu ambr a chawsant eu cofnodi yn y gofrestr risg strategol.
10. Rydym yn anelu i archwilio 80% o risgiau gweddilliol coch ac ambr yn ystod cylch dwy flynedd. Adolygom 9 (82%) (9 / 82% yn 2022-23) o'r risgiau hyn yn ystod cyfnod o 24 mis (Manylion yn [Atodiad B](#)).
11. Roeddem yn gallu darparu sicrwydd 'Rhesymol' bod y Cyngor yn rheoli pob risg strategol a adolygwyd gennym yn effeithiol.

Gwaith Archwilio Arall

12. Adolygom feysydd allweddol eraill o weithgareddau'r Cyngor hefyd, yn cynnwys meysydd yr oedd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adran 151 a'r Tîm Arweinyddiaeth wedi codi pryderon yn eu cylch (Manylion yn [Atodiad C](#)).
13. O'r 14 archwiliad (11 yn 2022-23) o'r math hwn a gynhaliwyd yn 2023-24, rhoddwyd y sicrwydd canlynol:
  - Dim wedi derbyn sicrwydd 'Sylweddol' (dim yn 2022-23),
  - Wyth gyda sicrwydd 'Rhesymol' (saith yn 2022-23),
  - Dau gyda sicrwydd 'Cyfyngedig' (dau yn 2022-23), a,
14. Ni ddarparwyd graddfeydd sicrwydd ar gyfer tri archwiliad a Gwiriad Iechyd ar gyfer trefniadau Rheoli Risg y Cyngor a gwblhawyd gan Zurich Resilience Solutions.
15. Mae'r ddau adroddiad sicrwydd cyfyngedig yn ymwneud ag archwiliad ar y Dreth Gyngor, Ardreth Annomestig Genedlaethol (NNDR) ac Adfer Mân Ddyledion. Yn dilyn yr archwiliad gwreiddiol ym mis Medi 2023, gwnaethom gwblhau archwiliad dilynol ym mis

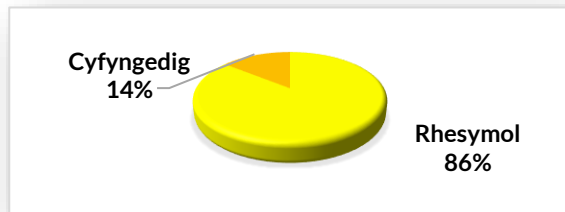
² Mae diffiniadau o raddfeydd sicrwydd oedd ar waith yn 2023-24 i'w gweld yn [Atodiad A](#)

Mawrth 2024. Er bod ein gwaith dilynol wedi adnabod cynnydd rhesymol o ran mynd i'r afael â rhai o'r materion/risgiau a godwyd yn ein hadolygiad gwreiddiol, roedd angen gwaith pellach ers mwyn gweithredu proses effeithiol i adolygu ac adfer hen ddyledion.

16. Felly, nid oeddem yn gallu codi'r raddfa sicrwydd o'r raddfa gyfyngedig ar hyn o bryd. Byddwn yn cynnal archwiliad dilynol yn ystod 2024-25.

Graddfeydd Sicrwydd Archwilio Mewnol a ddarparwyd yn 2023-24

17. Ar y cyfan, roeddem yn gallu darparu sicrwydd 'Rhesymol' neu uwch ar gyfer 86% (83% yn 2021-22) o'r archwiliadau a gwblhawyd yn ystod 2023-24.

18. Derbyniodd ddau archwiliad (14%) sicrwydd 'Cyfyngedig' yn ystod y flwyddyn, o gymharu â thri (17%) yn 2022-23. Yn unol â'n protocol, rydym yn ail-ymweld â'r holl 'Faterion/Risgiau' a godwyd mewn adroddiadau gyda sicrwydd 'Cyfyngedig', pan fydd eu hangen, er mwyn sicrhau yr ymdrinnir â nhw'n effeithiol.
19. Ni dderbyniodd unrhyw archwiliad 'Dim' sicrwydd ac ni godwyd unrhyw 'faterion/risgiau' 'Critigol' (coch) yn ystod y flwyddyn.
20. Ble nodwyd 'Materion/Risgiau' gennym, derbyniodd rheolwyr pob un ohonynt. Cafodd y 'Materion/Risgiau' a oedd yn weddill eu monitro drwy ein system olrhain gweithredoedd, 4action a drafodir ymhellach yn yr adran ganlynol.

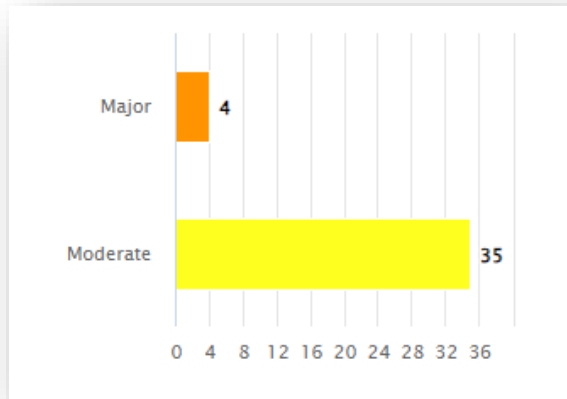
Materion/Risgiau a Godwyd

21. Rydym yn defnyddio system olrhain gweithredoedd y Cyngor, 4action, i fonitro'r 'Materion' a 'Risgiau' a godir gennym yn ystod ein gwaith. Rydym wedi datblygu a mireinio ein dangosfwrdd ar 4action, sy'n rhoi darlun amser go iawn o berfformiad cyfredol wrth fynd i'r afael â gweithredoedd sydd angen sylw ac mae'n caniatáu i ni olrhain ac adrodd ar y wybodaeth hon yn effeithiol. Rydym yn monitro gweithredoedd 'hwyr' yn barhaus ac felly rydym yn gallu cael diweddariadau gan reolwyr ynglŷn â chynnydd wrth fynd i'r afael â nhw.
22. Yn ogystal â hyn, gyda lefel cynhyrchiol o 72%, mae gennym oddeutu 700 diwrnod o adnodd archwilio ar gael er mwyn cwblhau'r gweithgarwch archwilio mewnol sy'n weddill, i ddarparu'r barn sicrwydd blynyddol.
23. Mae'r graffiau canlynol yn dangos y camau sy'n weddill fel y nodir ar 31 Mawrth 2024.
24. Dylid nodi na chodwyd unrhyw faterion/risgiau (coch) 'Critigol' yn ystod y flwyddyn, ac nid oes materion/risgiau (coch) 'Critigol' yn weddill ar hyn o bryd.

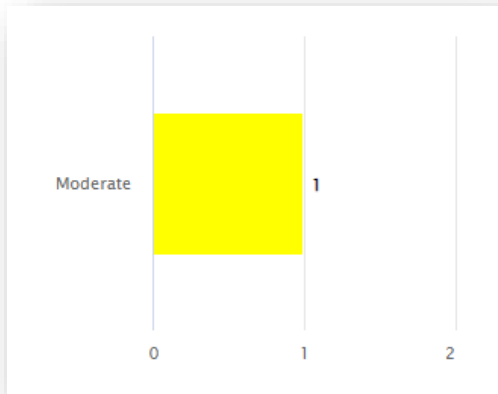
Gweithredoedd Cyfredol a Hwyr

25. Rydym yn monitro pob gweithred ac yn cysylltu â rheolwyr yn eu cylch ar derfyn y cyfnod gweithredu i sicrhau bod rheolwyr wedi rhoi sylw effeithiol iddynt.
26. Ar 31 Mawrth 2024, rydym yn olrhain 39 gweithred hwyr (49 ar 31 Mawrth 2023). O'r rhain, aseswyd pedwar (12 yn 2022-23) fel 'sylweddol' (ambr) a 35 (37 yn 2022-23) yn risgiau 'gymedrol' (melyn), fel y gwelir isod.

Cyfanswm y Gweithredoedd sy'n Weddill

Gweithredoedd Hwyr

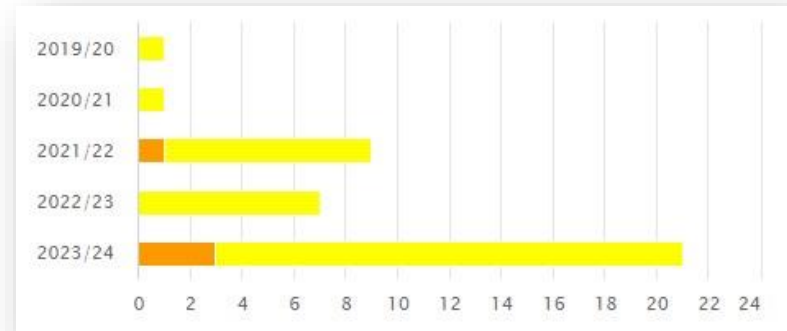
27. Ar hyn o bryd, dim ond un gweithred sydd wedi'i chwblhau erbyn y dyddiad penodol a nodwyd i reolwyr, ac mae'n ymddangos fel 'hwyr', fel y gwelir uchod.

28. Mae'n fater/risg cymedrol. Cafodd ei godi yn ystod archwiliad o 'Daliadau Dyblyg a Chynnal a Chadw Cyflenwyr' yn Mai 2021 ac mae'n ymwneud ag adfer nifer fach o daliadau dyblyg a wnaed gan gredydwr sydd wedi'u hadnabod yn ystod yr archwiliad.

29. Rydym wedi cael ein hysbysu fod y Cyfrifydd dan Hyfforddiant yn gweithio drwy'r taliadau dyblyg, ac mae wedi adnabod rhai lle mae ad-daliad eisoes wedi'i adennill drwy nodiadau credyd ar gyfer cyflenwyr a ddefnyddir yn rheolaidd gan y Cyngor.

30. Mae cynnydd yn digwydd gyda'r dyblygiadau sy'n weddill, fodd bynnag, mae problemau staffio yn y tîm taliadau a blaenoriaeth gwasanaethau hanfodol a blaenoriaethau diwedd blwyddyn wedi achosi oediadau i'r gwaith hwn.

Materion / Risgiau fesul blwyddyn

31. O'r 39 (49 yn 2022-23) o weithredoedd rydym yn eu olrhain, codwyd y rhain rhwng 2019-20 a 2023-24.

32. Er bod y graff uchod yn dangos fod y mwyafrif yn ymwneud â'r flwyddyn ariannol bresennol a'r ddwy flynedd ariannol ddiwethaf, mae dau mater/risg o 2019-2020 a 2020-2021 nad yw rheolwyr wedi mynd i'r afael â nhw'n llawn eto.

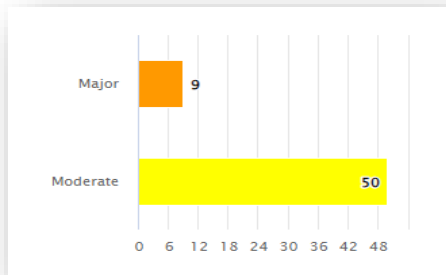
33. Mae'r rhain yn ymwneud â chadarnhau trefniadau mapio sicrwydd y Cyngor, ac adfer nifer fach o daliadau dyblyg a wnaed gan gredydwr (fel y nodir uchod). Mae'r ddau yn 'gymedrol' neu 'felyn' o ran blaenoriaeth risg.

34. Mewn perthynas â'r pwynt cyntaf, mae'r Cyngor wedi diweddarau ei systemau Rheoli Risg, 4Risk. O ganlyniad, mae'r gwaith i lenwi'r map sicrwydd wedi ailddechrau. Tra bod Archwilio Mewnol wedi cwblhau'r gwaith o boblogi'r sicrwydd trydedd llinell, mae'r Rheolwr Risg ac Yswiriant wedi bod yn gweithio gyda'r Rheolwyr Buses Gwasanaeth a'r Tîm Perfformio i boblogi'r sicrwydd llinell cyntaf ac ail llinell.

35. Dylid nodi nad oes unrhyw faterion/risgiau 'sylweddol' cyn 2021/22, gyda'r mwyafrif yn ymwneud â'r flwyddyn ariannol bresennol. Mae hyn yn dangos bod rheolwyr yn blaenoriaethu mynd i'r afael â'r risgiau blaenoriaeth uwch.

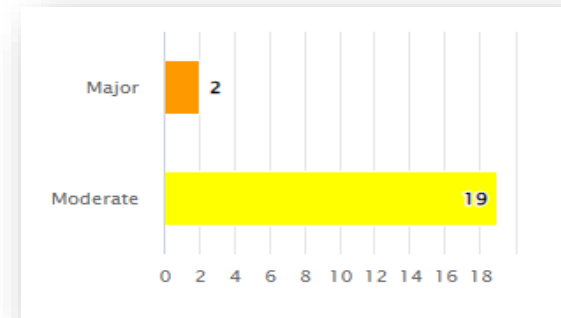
Materion / Risgiau a Godwyd ac y mae angen gweithredu arnynt yn 2023-24

Materion / risgiau a godwyd yn 2023-24

36. Yn ystod 2023-24, gwnaethom godi 59 (36 yn 2022-23) 'mater/risg' oedd angen sylw rheolwyr. O'r rhain, gwnaethom raddio naw (chwech yn 2022-23) fel 'sylweddol' (ambr) a 50 (30 yn 2022-23) fel 'cymedrol' (melyn).

Materion / risgiau a godwyd yr oedd angen gweithredu arnynt yn 2023-24

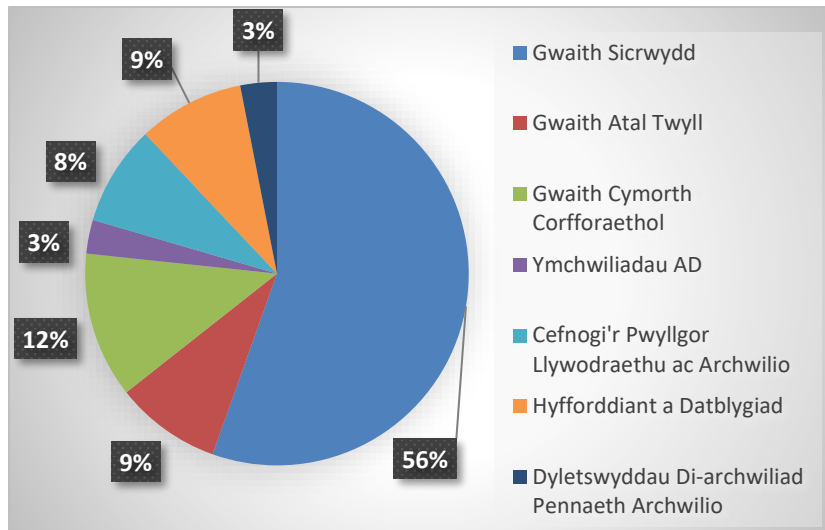
37. Roedd angen cwblhau 22 (naw yn 2022-23) o'r gweithredoedd a godwyd yn ystod 2023-24, ac fe ymdriniwyd rheolwyr â 21 (naw yn 2021-22) cyn 31 Mawrth 2024. Mae hyn yn cynrychioli 95% o'r perfformiad yn y maes hwn (100% yn 2022-23).

38. Mae'r weithred nag ymdriniwyd â hi yn llawn cyn diwedd mis Mawrth yn 'gymedrol' (melyn) o ran blaenoriaeth risg, a chafodd ei chrybwyll yn ystod archwiliad ar Reoli Gwastraff Cartref. Mae'n ymwneud ag anghysondebau mewn costau contract ar gyfer gwasanaethau, sydd wedi arwain at y posibilrwydd o ordalu cyflenwr.

39. Mae'r gwasanaeth wedi gwneud cynnydd gydag archwilio'r gordaliad, ac mae yn y broses o gysylltu gyda'r cyflenwr i wella trefniadau anfonebu wrth symud ymlaen.

Ein Perfformiad

40. Wrth gyflawni'r strategaeth archwilio seiliedig ar risg, mae'r Pennaeth Archwilio a Risg, gyda chymorth y Tim Arweinyddiaeth, wedi gwneud pob ymdrech i wneud y defnydd gorau o'r adnoddau archwilio mewnol oedd ar gael yn ystod y flwyddyn, fel a ganlyn:

Ychwanegu Gwerth

41. Drwy gydol y flwyddyn, rydym wedi ceisio ychwanegu gwerth lle bynnag y bo'n bosib. Rydym wedi parhau i gefnogi rheolwyr ar draws y Cyngor trwy ddarparu hyfforddiant a chynngor a chaffael adnoddau allanol i ddarparu sicrwydd, megis hyfforddiant ac archwiliadau yn ymwneud â Chronfeydd Answyddogol Ysgolion ac Archwiliad TG.
42. Yn ogystal, rydym wedi parhau i gefnogi cyfoedion yn y rhanbarth, yn genedlaethol ar draws Cymru a Gogledd Orllewin Lloegr, trwy rannu arfer dda a rhaglenni gwaith, ynghyd â meysydd lle mae risgiau'n dod i'r amlwg.

Mesurau Perfformiad

43. Mae gennym raglen sicrhau ansawdd a gwella ar waith i sicrhau gwelliant parhaus ein gwasanaeth archwilio mewnol.
44. Ym mis Ebrill 2023 cytunodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar nifer o dargedau perfformiad yn y Strategaeth ar gyfer 2022-23, a gellir eu gweld isod.

Dangosydd Perfformio	Targed 2022-23	Gwirioneddol 2022-23	Targed 2023-24	Gwirioneddol 2023-24
Risgiau Gweddilliol Coch ac Ambr yn y Gofrestr Risg Strategol a archwiliwyd (dros gyfnod treigl o 24 mis)	80%	82%	80%	82%
Archwiliadau a gwblhawyd mewn chwe mis	85%	89%	85%	84%
Ymateb cleientiaid yn 'foddhaol' neu well	100%	100%	100%	100%
Nifer staff (cyfwerth â llawn amser)	5.0 CALI	3.0 CALI	4.0 CALI	3.3 CALI
Yr holl rybuddion rwyll wedi'u derbyn, eu hystyried, a'u dyrannu	Amhert hnasol	Amhert hnasol	100%	100%
Canlyniad yr asesiadau mewnol (blynyddol) ac allanol (bob pum mlynedd) o'r rhaglen sicrhau ansawdd a gwelliannau	Amhert hnasol	Amhert hnasol	Cydymffurfio ar y cyfan	Cydymffurfio ar y cyfan

45. Ychwanegwyd dau fesur newydd, yn ymwneud â gwrth-dwyll a chanlyniad y rhaglen sicrhau ansawdd a gwella, yn ystod 2023-24.
46. Rydym wedi perfformio'n dda yn erbyn y rhan fwyaf o'n targedau, gyda phedwar o'r chwech dangosydd yn cyrraedd eu targed. Yn bwysicaf oll, rydym wedi cyflawni ein targed i adolygu 82% o'r risgiau gweddilliol coch ac ambr yn y Gofrestr Risg Strategol yn

ddidrafferth, sy'n darparu sicrwydd digonol i ganiatáu'r Pennaeth Archwilio a Risg ddarparu Barn Archwilio Flynyddol.

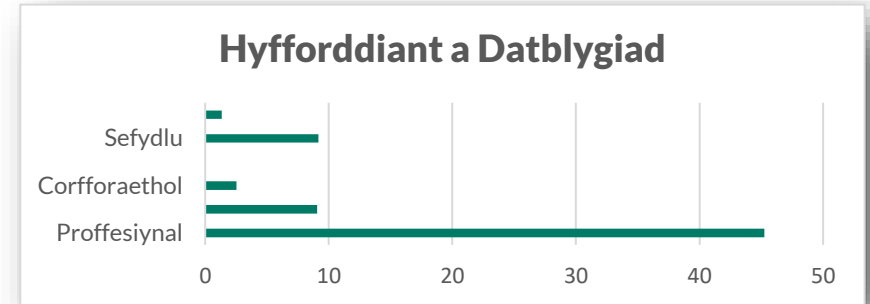
- 47. Mae dau faes wedi methu a chyflawni eu lefel perfformio targed; archwiliadau a gwblhawyd o fewn chwe mis a nifer y staff. Mae dau archwiliad wedi mynd y tu hwnt i'r terfyn amser chwe mis (6.3 mis a 6.8mis) gan fod staff allweddol ar absenoldeb o'r gwasanaeth archwilio. Cafodd y gwaith o gwblhau un archwiliad ei oedi oherwydd oediad (8.0 mis) yn y gwasanaeth oedd yn darparu'r wybodaeth ofynnol ar gyfer yr archwiliad.
- 48. Ynghyd â'r secondiad sy'n parhau mewn perthynas â Chyfrifyddiaeth, ymddeolodd Uwch Archwilydd yn ystod y flwyddyn, a gwnaed penderfyniad i beidio a llenwi'r swydd wag a pharhau i ddefnyddio'r gyllideb i gomisiynu arbenigwyr allanol. I'r perwyl hwn, bydd y targed newydd ar gyfer 2024-25 yn adlewyrchu'r staff sydd mewn swyddi ar hyn o bryd.

Meincnodi

- 49. Fel arfer rydym yn meincnodi ein perfformiad yn erbyn 22 aelod Grŵp Prif Archwilwyr Cymru. Fodd bynnag, oherwydd pryderon am y gallu i gymharu'r data, mae Grŵp Prif Archwilwyr Cymru wedi sefydlu gweithgor i adolygu'r mesurau sy'n cael eu peilota ar hyn o bryd, a chafwyd ymrwymiad i ailddechrau'r ymarfer meincnodi o 2024-25.

Hyfforddi a Datblygu

- 50. Ar y cyfan, buddsoddodd y gwasanaeth 67 diwrnod / 9% (67 diwrnod / 10% yn 2022-23) mewn hyfforddiant a datblygu yn ystod 2023-24 yn cynnwys y canlynol:

- 51. Mae pob aelod presennol o'r tîm wedi cymhwyso'n broffesiynol ac mae ganddynt gymysgedd dda o gymwysterau proffesiynol, yn cynnwys CIPFA, CIIA³, IRRV⁴, ACFS ac ACFTech⁵. Mae'r gwasanaeth wedi buddsoddi'n sylweddol i sicrhau eu bod yn parhau i ddatblygu'n broffesiynol a'u bod yn ymwybodol o'r risgiau a'r datblygiadau sy'n dod i'r amlwg yn y sector. Ar hyn o bryd, rydym yn cefnogi'r Uwch Archwilydd gyda'i astudiaethau ar gyfer cymhwyster proffesiynol y Sefydliad Siartredig Archwilwyr Mewnol.
- 52. Yn ogystal, rydym wedi cymryd rhan ym mhob hyfforddiant corfforaethol gorfodol, lle'r oedd hynny'n ofynnol.

³ Mae CIIA (Sefydliad Siartredig Archwilwyr Mewnol) yn gymdeithas broffesiynol ar gyfer archwilwyr mewnol.
⁴ Yr IRRV (Sefydliad Ardrethu a Phrisio Refeniw) yw'r corff proffesiynol ar gyfer trethi lleol, budd-daliadau a phrisio.
⁵ Mae'r ACFS a'r ACFTech yn gymwysterau atal twyll sy'n cael eu darparu gan y Bwrdd Achredu Proffesiynol Atal Twyll.

Cydymffurfio â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus

Asesiad Allanol (Safon 1312)

53. Yn unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus, mae'n rhaid i wasanaethau archwilio mewnol dderbyn asesiad allanol unwaith bob pum mlynedd, ac mae'n rhaid iddo gael ei gynnal gan asesydd neu dîm asesu cymwys ac annibynnol o du allan i'r sefydliad.
54. Cwblhawyd asesiad allanol o Wasanaeth Archwilio Mewnol Cyngor Sir Ynys Môn eleni drwy adolygiad gan gymheiriad, sef Cyngor Sir Y Fflint.
55. Cadarnhaodd yr asesiad, a gwblhawyd ym mis Mai 2023, "Wedi i Gyngor Sir y Fflint ddilysu'r hunanasesiad, mae Gwasanaeth Archwilio Mewnol Cyngor Sir Ynys Môn yn 'Cydymffurfio'n Gyffredinol' â'r gofynion. 'Cydymffurfio'n Gyffredinol' yw'r lefel uchaf o gydymffurfiaeth yn dilyn asesiad allanol – Yn gyffredinol, mae Gwasanaeth Archwilio Mewnol Cyngor Sir Ynys Môn yn cydymffurfio â'r safonau ym mhob maes arwyddocaol ac mae'n gweithredu'n annibynnol ac yn wrthrychol."

Asesiad Mewnol (Safon 1311)

56. Mae Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus hefyd yn gofyn i wasanaethau archwilio mewnol gwblhau asesiadau cyfnodol i werthuso cydymffurfiaeth barhaus gyda'r Safonau a'r Cod Moeseg.
57. Cwblheir yr hunan-asesiad yn flynyddol ac mae cynllun gweithredu'n cael ei ddatblygu i fynd i'r afael ag unrhyw feysydd i'w gwella. (Cyfeirir at hyn yn [Atodiad D.](#))

Datganiad o Annibyniaeth (Safon 1110)

58. Yn unol â Safon 1110, mae'n rhaid i'r prif swyddog archwilio gadarnhau, o leiaf unwaith y flwyddyn, annibyniaeth y gweithgarwch archwilio mewnol.
59. Mae'r Siarter Archwilio Mewnol yn diffinio sut y caiff annibyniaeth archwilio mewnol ei sefydlu a'i gynnal. Mae'n cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio bob blwyddyn ac fe'i cyflwynwyd i'r Pwyllgor ei ystyried yn fwyaf diweddar ar 18 Ebrill 2024.
60. Yn unol â hynny, nid yw'r Pennaeth Archwilio a Risg wedi cymryd unrhyw ran yn y gwaith o gynnal ac adrodd ar archwiliadau mewn meysydd lle mae gwrthdaro'n bodoli, yn unol â'r Siarter Archwilio Mewnol.

Heriau a chyfleoedd wrth symud ymlaen

61. Rydym yn parhau i chwarae rôl allweddol o ran helpu'r Cyngor i sicrhau bod ei risgiau'n cael eu hadnabod a'u rheoli'n briodol. Mae hyn wrth wraidd ein gwaith wrth archwilio effeithiolrwydd rheolydidon y Cyngor o ran rheoli ei risgiau.
62. Fodd bynnag, mae gofynion sicrwydd yn hyblyg ac yn newid yn barhaus, sy'n golygu bod yn rhaid i archwilio mewnol fod ar flaen y newidiadau hyn er mwyn gallu bod yn berthnasol a darparu sicrwydd ar gyfer meysydd megis newid hinsawdd, seiberddiogelwch a risgiau ariannol sy'n newid yn barhaus.
63. Mae arddangos stiwardiaeth dros arian cyhoeddus, adeiladu a chynnal ymddiriedaeth a hyder y cyhoedd yn y penderfyniadau a wneir a chyflawni dyfodol cynaliadwy ar gyfer trethdalwyr a defnyddwyr gwasanaeth yn ddisgwyliadau sylfaenol i bawb sy'n gweithio yn y gwasanaethau cyhoeddus. Gall archwilio mewnol gyfrannu at y we gymhleth hon o ddisgwyliadau, rhwymedigaethau, uchelgeisiau a heriau trwy ddarparu cymorth mewn ffordd unigryw ac annibynnol.
64. Mae cyflawni hyn yn gofyn am archwilwyr mewnol sydd wedi eu hyfforddi ac sy'n cael eu cefnogi gan ddulliau modern a safonau proffesiynol. Mae'n gofyn am gapasiti a galluogrwydd.
65. Mae cyflawni hyn yn gofyn am archwilwyr mewnol sydd wedi eu hyfforddi ac sy'n cael eu cefnogi gan ddulliau modern a safonau proffesiynol. Mae'n gofyn am gapasiti a galluogrwydd. Mae swyddi gwag hefyd wedi creu her o ran sicrhau bod archwilwyr sydd â digon o brofiad ar gael i gwblhau gwaith mwy cymhleth, yn ogystal â hyfforddi a chefnogi aelodau newydd o staff.
66. Fodd bynnag, mae tîm brwdfrydig ac ymroddedig yn golygu bod y gwasanaeth archwilio mewnol mewn sefyllfa dda i sicrhau y gall gyflawni ei strategaeth a pharhau i gefnogi'r Cyngor fel elfen allweddol o'i strwythur llywodraethu.

Atodiad A: Diffiniad o Raddfeydd Sicrwydd 2023-24

Lefel Sicrwydd	Diffiniad
Sicrwydd Sylweddol	Mae'r trefniadau ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol yn dda . Dim Risgiau/Materion sylweddol nac o bwys wedi eu canfod.
Sicrwydd Rhesymol	Mae trefniadau ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a / neu reolaeth fewnol yn rhesymol . Mae mân wendidau o ran rheoli risgiau a / neu fesurau rheoli ond nid oes unrhyw risgiau o ran cyflawni amcanion. Gall Rheolwyr a Phenathiaid Gwasanaeth roi sylw i'r rhain.
Sicrwydd Cyfyngedig	Mae'r trefniadau ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a / neu reolaeth fewnol yn gyfyngedig . Mae gwendidau sylweddol wrth reoli risgiau a / neu reolaethau sy'n peryglu cyflawni amcanion. Mae angen i Benaethiaid Gwasanaeth eu datrys ac efallai y bydd angen hysbysu'r UDA.
Dim Sicrwydd	Mae'r trefniadau ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol yn sylweddol ddiffygiol . Mae gwendidau sylfaenol wrth reoli risgiau / a neu reolaethau a fydd yn arwain at fethu â chyflawni amcanion. Mae angen i'r UDA roi sylw iddynt ar unwaith ac efallai y bydd angen ymyrraeth y Pwyllgor Gwaith.

Atodiad B – Map Sicrwydd (Trydedd Llinell) – Risgiau Gweddilliol Coch ac Ambr yn y Gofrestr Risg Strategol 2023-24

Cyf Risg	Risg	Blaenoriaeth Risg Cynhenid	Blaenoriaeth Risg Gweddilliol	Dyddiad Creu	Blwyddyn Archwilio 2018/19	Blwyddyn Archwilio 2019/20	Blwyddyn Archwilio 2020/21	Blwyddyn Archwilio 2021/22	Blwyddyn Archwilio 2022/23	Blwyddyn Archwilio 2023/24
YM1	Risg bod y gostyngiad gwirioneddol yng nghyllid y Cyngor yn arwain at gwtogi gwasanaethau statudol	5:5 25	4:5 20	14/05/19 12/01/22		Gwynwch Ariannol (Ebrill 2020)			Gwynwch Ariannol (Tachwedd 2022)	
YM2	Risg bod y Cyngor yn methu recriwtio, cadw a datblygu staff addas, neu nad yw'r strwythur staffio yn addas	4:5 20	4:4 16	20/06/18 12/01/22	Recriwtio a Chadw (Mawrth 2019)				Recriwtio a Chadw (Mehefin 2022)	
YM3	Risg bod methiant TG yn amharu'n sylweddol ar ddarparu gwasanaethau	5:5 25	4:4 16	21/06/18 10/09/18 12/01/22	Archwiliad TG - seiberddiogelwch (Chwefror 2019)	Archwiliad TG - Gwynwch TG (Ebrill 2020)	Archwiliad TG - Gwynwch TG (Dilyn i Fyny) (Mai 2021)	Archwiliad TG - Rheoli Trwyddedau Meddalwedd (Ionawr 2022)	Archwiliad TG - Cyfrifiadura yn y Cwmwl (Mawrth 2023)	Rheoli Cyflenwr TG (Mawrth 2024) Adroddiad Drafft
							Archwiliad TG - Parhad Gwasanaeth TG (Gwerydo) (Ebrill 2021)		Archwiliad TG - Parhad Gwasanaeth TG (Gwerydo) (Dilyn i Fyny) (Medi 2022)	Rheoli Gwendidau TG (Medi 2022)

Cyf Risg	Risg	Blaenoriaeth Risg Cynhenid	Blaenoriaeth Risg Gweddil Iol	Dyddiad Creu	Blwyddyn Archwilio 2018/19	Blwyddyn Archwilio 2019/20	Blwyddyn Archwilio 2020/21	Blwyddyn Archwilio 2021/22	Blwyddyn Archwilio 2022/23	Blwyddyn Archwilio 2023/24
									(Dilyn i Fyny) (Ionawr 2023)	
YM5	Y risg o fethu a gweithredu newidiadau cenedlaethol i'r system addysg a bodloni'r heriau addysgol yn y dyfodol	4:5 20	4:4 16	20/06/18 12/01/22						Rhaglen Moderneiddio Cymunedau sy'n Dysgu (Awst 2023)
YM7	Risg nad yw'r Cyngor yn ddigon gwydn i allu darparu gwasanaethau yng ngoleuni newidiadau allanol	4:4 16	3:4 12	20/06/18 12/01/22		Rheoli Risgiau Brexit (Ionawr 2020) Parhad Busnes (Chwefror 2020)	Adolygu'r Ymateb i'r Argyfwng COVID-19 (Ebrill 2020)	Sicrwydd Rheoli Argyfwng COVID-19 (Mai 2021)		Gwydnwch Sefydliadol (Tachwedd 2023)
YM9	Risg o ddiffyg tai addas y gall preswylwyr lleol eu fforddio yn eu cymunedau	4:5 20	4:5 20	12/01/22					Trefniadau'r Cyngor ar gyfer darparu tai addas (Mehefin 2022)	
YM10	Risg bod camgymeriad diogelu difrifol yn arwain at neu'n cyfrannu at niwed difrifol i'r unigolion bregus hynny y mae'r Cyngor yn gyfrifol amdanynt	5:4 20	4:2 8	20/06/18 12/01/22	Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid (Mehefin 2018)		Panel Rhiantu Corfforaethol (Ionawr 2021)		Archwiliad wedi cychwyn ym Mawrth 2023 a bydd yn parhau yn 2023-24	Rheoli Risg Strategol - Diogelu (YM10) (Ionawr 2024)

Cyf Risg	Risg	Blaenoriaeth Risg Cynhenid	Blaenoriaeth Risg Gweddil Iol	Dyddiad Creu	Blwyddyn Archwilio 2018/19	Blwyddyn Archwilio 2019/20	Blwyddyn Archwilio 2020/21	Blwyddyn Archwilio 2021/22	Blwyddyn Archwilio 2022/23	Blwyddyn Archwilio 2023/24
YM11	Risg bod tloidi cynyddol yn cynyddu'r galw am wasanaethau'r Cyngor	4:5 20	4:5 20	18/08/20 12/01/22	Diwygio Lles (Ebrill 2019)				Tloidi (Mawrth 2023)	
YM13	Risg bod newid hinsawdd yn effeithio'r Ynys, ac nad yw'r Cyngor yn sefydliad net sero erbyn 2030	4:4 16	4:3 12	12/01/22					Gwiriad Iechyd Newid Hinsawdd (ZM) (Medi 2022)	
YM14	Risg nad yw asedau ffisegol yr Ynys yn addas i bwrpas, neu na fyddant yn diwallu anghenion preswylwyr, busnesau ac ymwelwyr y dyfodol	5:5 25	4:4 16	12/01/22				Buddsoddi mewn Asedau (Tachwedd 2021)		Rheoli Ased (WIP)
YM16	Risg nad yw'r Cyngor yn gallu rheoli newid yn effeithiol sy'n cyfyngu ei allu i foderneiddio a darparu gwasanaethau cynaliadwy, effeithiol ac effeithlon	4:5 20	3:4 12	11/07/23 02/01/24						

Atodiad C: Sicrwydd Trydedd Llinell – Gwaith Archwilio Mewnol Arall yn 2023-24

Teitl yr Archwiliad	Dyddiad yr Adroddiad Terfynol	Lefel Sicrwydd	Critigol	Sylweddol	Cymedrol
Parhad Gwasanaeth TG (Gwe-rwydo) (ail ddilyniad)	Mai 2023	Rhesymol	0	0	0
Cardiau Tanwydd	Mehefin 2023	Rhesymol	0	0	6
Rheoli Trwydded Meddalwedd TG (dilyniad cyntaf)	Mehefin 2023	Rhesymol	0	1	1
Cronfa Adfywio Gogledd Ynys Môn (Archwiliad)	Awst 2023	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Y Dreth Gyngor, NNDR ac Adfer Mân Ddyledion	Medi 2023	Cyfyngedig	0	3	5
Rheoli'r Risg o Dwyll mewn Tenantiaeth Tai	Medi 2023	Rhesymol	0	1	4
Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol	Medi 2023	Rhesymol	0	0	2
Gordaliad ar gyfer Contract Torri Gwair (Archwiliad)	Tachwedd 2023	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Pensiynau Athrawon (dilyniad cyntaf)	Tachwedd 2023	Rhesymol	0	1	1
Dechreuwyr y Gyflogres	Ionawr 2024	Rhesymol	0	0	4
Rheoli Gwastraff Tai (Archwiliad)	Ionawr 2024	n/a	0	0	1
Gwiriad Iechyd Rheolaeth Risg (Zurich)	Ionawr 2024	n/a	0	0	0
Galw Gofal (Trefniadau Llywodraethu Partneriaeth) (dilyniad cyntaf)	Mawrth 2024	Rhesymol	0	0	1
Y Dreth Gyngor, NNDR ac Adfer Mân Ddyledion (dilyniad cyntaf)	Mawrth 2024	Cyfyngedig	0	3	4
		14	0	9	29

Atodiad D: Cynllun Gweithredu Hunan-asesiad Blynyddol Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS)

Rhif	Safonau PSIAS ac IPPF	Maes Gwella	Swyddog Atebol	Diweddariad ar Gynnydd - 2023-24
1.	1311 - Aseidiadau Mewnol	<p>Mae Safon 1311 PSIAS yn gofyn am gwblhau aseidiadau mewnol fel rhan o'r Rhaglen Sicrhau Ansawdd a Gwella, fydd yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> Parhau i fonitro perfformiad y gweithgarwch mewnol. Hunan-asesiad neu aseidiadau cyfnodol gan bersonau eraill o fewn y sefydliad gyda gwybodaeth ddigonol am arferion archwilio mewnol. <p>Er bod gwaith yn mynd rhagddo i fonitro perfformiad gweithgarwch archwilio mewnol, dylid cwblhau hunan-asesiad cyfnodol gan ddefnyddio templed hunan-asesu PSIAS. Dylid adrodd ar ganlyniadau'r hunan-asesiad i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ogystal ag unrhyw gynlluniau gweithredu i fynd i'r afael â'r meysydd sydd wedi'u nodi ar gyfer gwelliannau.</p>	Pennaeth Archwilio a Risg	<p>Wedi mynd i'r afael ag o</p> <p>Cwblhawyd ymarferiad hunan-asesu yn ystod 2023-24 gan ddefnyddio templed hunanasesu PSIAS. Mae'r canlyniadau a'r meysydd gwella yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fel rhan o'r adroddiad hwn.</p>
2.	1000 - Diben, Awdurdod a Chyfrifoldeb	<p>Mae'r templed hunan-asesu PSIAS yn cadarnhau'r gofyniad i'r Siarter Archwilio Mewnol ddiffinio'r term 'Bwrdd', gan nodi "disgwylir y bydd y pwyllgor archwilio yn cyflawni rôl y bwrdd yn y mwyafrif o achosion".</p> <p>Er bod gan y Pennaeth Archwilio a Risg linell adrodd gweithredol gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, mae'r Siarter Archwilio Mewnol cyfredol yn diffinio 'Bwrdd' fel y 'Pwyllgor Gwaith'. Felly, mae angen diweddarau'r Siarter Archwilio Mewnol i adlewyrchu'r llinell adrodd gweithredol gyda'r 'Bwrdd' h.y., y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.</p>	Pennaeth Archwilio a Risg	<p>Wedi mynd i'r afael ag o</p> <p>Mae'r Siarter Archwilio Mewnol wedi cael ei diweddarau i ddiffinio'r 'Bwrdd' fel y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Cafodd hyn ei gymerdwyo gan y Pwyllgor yn ei gyfarfod ar 18 Ebrill 2024.</p>
3.	1111 - Gweithio'n Uniongyrchol gyda'r Bwrdd	<p>Mae cylch gorchwyl y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn crybwyll cynnal cyfarfod preifat blynyddol rhwng y Pennaeth Archwilio a Risg a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, fodd bynnag, nid yw'r sesiynau preifat hyn yn cael eu cynnal ar hyn o bryd.</p> <p>Er nad yw hyn yn ofyniad o fewn y PSIAS, ac na chyfeirir ato yn y LGAN, mae'r Canllaw Gweithredu IPPF ar gyfer Safon 1111 yn awgrymu bod cyfarfod preifat blynyddol yn cael ei gynnal rhwng y Pwyllgor Llywodraethu a'r Prif Swyddog Archwilio Gweithredol heb unrhyw Uwch Reolwr yn bresennol. Bydd hyn yn gyfle i drafod materion neu broblemau sensitif sy'n wynebu swyddogaeth archwilio mewnol neu'r sefydliad. Mewn trafodaethau gyda Chadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, fel rhan o'r broses asesu allanol, amlygwyd yr awydd i gynnal cyfarfod preifat blynyddol.</p>	Pennaeth Archwilio a Risg	<p>Wedi mynd i'r afael ag o</p> <p>Cynhaliwyd cyfarfod preifat rhwng archwilio mewnol ac allanol, a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, heb swyddogion yn bresennol, ar 18 Ebrill 2024. Cytunwyd i drafod y ddarpariaeth ar gyfer cynnal y cyfarfod hwn yn flynyddol.</p>

Rhif	Safonau PSIAS ac IPPF	Maes Gwella	Swyddog Atebol	Diweddariad ar Gynnydd - 2023-24
4.	1110 – Annibyniaeth Sefydliadol	<p>Mae Safon 1110 y PSIAS yn gofyn i'r CAE gadarnhau annibyniaeth sefydliad y gweithgarwch archwilio mewnol o leiaf unwaith y flwyddyn i'r Bwrdd.</p> <p>Mae'r Siarter Archwilio Mewnol yn ddiffinio sut mae annibyniaeth archwilio mewnol yn cael ei sefydlu a'i gynnal, ond mae hefyd gofyniad i'r CAE gadarnhau annibyniaeth sefydliadol gyda'r bwrdd, o leiaf unwaith y flwyddyn. Er nad yw'r PSIAS a'r LGAN yn nodi y dylid cadarnhau hyn yn benodol yn yr adroddiad archwilio mewnol blynyddol, byddai hyn yn arfer da ac yn cyd-fynd â'r ffordd mae awdurdodau lleol eraill yn darparu cadarnhau o'r hannibyniaeth sefydliadol.</p>	Pennaeth Archwilio a Risg	<p>Wedi mynd i'r afael ag o</p> <p>Datganiad o Annibyniaeth wedi'i gynnwys yn Adroddiad Archwilio Mewnol Blynyddol 2022-23 a 2023-24.</p>
5.	2050 – Cydlyniad a Gwydnwch	<p>Mae Safon 2050 PSIAS yn cadarnhau'r gofyniad i'r cynllun seiliedig ar risg gynnwys dull a ddatblygwyd yn briodol ar gyfer defnyddio adnoddau sicrwydd eraill, ac unrhyw waith a all fod yn ofynnol er mwyn sicrhau bod yr adnoddau hynny'n wydn.</p> <p>Er bod prosesau cyfredol ar gyfer datblygu'r cynllun archwilio mewnol seiliedig ar risg yn cydymffurfio gyda PSIAS, byddai cwblhau map sicrwydd yn sicrhau bod unrhyw fylchau sicrwydd neu unrhyw feysydd o or-sicrwydd yn cael eu hamlygu.</p> <p>Mae map sicrwydd yn cael ei ddatblygu. Mae Archwilio Mewnol wedi poblogi'r sicrwydd trydedd llinell, ac mae'r map sicrwydd yn nwylo'r Tîm Perfformio ar hyn o bryd er mwyn pobli'r sicrwydd llinell cyntaf a sicrwydd ail llinell.</p>	Pennaeth Archwilio a Risg / Rheolwr Risg ac Yswiriant / Rheolwyr Busnes Gwasanaeth	<p>Ar waith</p> <p>Mae'r diweddariad diweddar ar y system 4Risk wedi'i gwblhau. Mae'r Rheolwr Risg ac Yswiriant wedi cwrdd â'r Rheolwyr Busnes i ddarparu cyngor ar ychwanegu yswiriannau. Mae gwaith yn mynd rhagddo i ychwanegu / ymgorffori sicrwydd llinell gyntaf ac ail linell. Mae archwilio Mewnol yn monitro hyn ar hyn o bryd.</p>